Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2024/2377

10.10.2024

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2024/2377,

annettu 11 päivänä huhtikuuta 2024,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon liikenne- ja matkailuvaliokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0091/2024),

A. ottaa huomioon, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys perustettiin neuvoston asetuksella (EU) 2021/2085 ([1]) (perussäädös);

B. ottaa huomioon, että perussäädöksen 174 artiklan 6 kohdan mukaisesti Euroopan rautatiet -yhteisyritys on Shift2Rail-yhteisyrityksen kaikkien sopimusten, mukaan lukien työsopimukset ja avustussopimukset, vastuiden ja hankitun omaisuuden yleisseuraannon saaja sekä sen korvaaja ja seuraaja;

C. toteaa, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys on julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus, joka edistää rautatiealan tutkimusta ja innovointia; toteaa, että yhteisyrityksen perustajaosakkaita ovat komission edustama unioni sekä rautatieteollisuutta edustavat kumppanit, joihin kuuluvat rautatiekaluston valmistajat, rautatieyhtiöt, rataverkon haltijat ja tutkimuskeskukset;

D. ottaa huomioon, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen olisi avoimuuden lisäämiseksi ilmoitettava vuotuisissa tilinpäätöksissään asiaankuuluvat tiedot osakkaiden ohjelmatason rahoitusosuuksista; ottaa huomioon, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen olisi esitettävä jokaisen niitä koskevan ohjelman osalta osakastyypeittäin kaikki asiaankuuluvat vuoden lopun tiedot, kuten tiettyä ohjelmaa varten säännöksissä asetetut rahoitusosuustavoitteet, saatujen rahoitusosuuksien arvo ja tehtyjen oikeudellisten sitoumusten arvo; toteaa, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen olisi parannettava edelleen avoimuutta;

Yleistä

1. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2022, että tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta 31. joulukuuta 2022 sekä sen toimien tuloksista, rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta yhteisyrityksen varainhoitosääntöjen ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti; panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta merkille myös, että tilien perustana olevat toimet olivat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset (sääntöjenmukaiset);

2. on tyytyväinen siihen, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen toiminnot käynnistyivät onnistuneesti vuoden 2021 lopulla; pitää lisäksi myönteisenä sen roolia integroidun EU:n rautatieverkoston toteuttamisessa eurooppalaista matkustaja- ja rahtiliikennettä varten;

3. panee Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen konsolidoidun vuotuisen toimintakertomuksen ([2]) perusteella merkille, että 2022 oli kunnianhimoinen ja menestyksekäs vuosi, jonka aikana suoritettiin onnistuneesti nyt täysin toiminnassa olevien Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen ja sen ohjelman laajenemisvaihe, mukaan lukien innovointipilari, järjestelmäpilari ja pian käyttöönottoryhmä; panee samalla merkille, että vuosi 2022 oli keskeinen Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen innovaatio-ohjelmien kannalta;

4. panee merkille, että kaikki tekniset demonstraatiot ovat joko jo osoittaneet ohjelman käynnistämisen jälkeen tehdyn työn tuloksia tai on suunnattu siihen, että demonstraatioiden lopulliset valmisteluvaiheet saadaan toteutettua vuonna 2023;

([1]) Neuvoston asetus (EU) 2021/2085, annettu 19. marraskuuta 2021, Horisontti Eurooppa -ohjelman yhteisyritysten perustamisesta sekä asetusten (EY) N:o 219/2007, (EU) N:o 557/2014, (EU) N:o 558/2014, (EU) N:o 559/2014, (EU) N:o 560/2014, (EU) N:o 561/2014 ja (EU) N:o 642/2014 kumoamisesta (EUVL L 427, 30.11.2021, s. 17).

([2]) Euroopan rautatiet -yhteisyritys: Konsolidoitu vuotuinen toimintakertomus 2022 https://rail-research.europa.eu/wp-content/uploads/2023/06/GB-Decision_07_2023_Annex_AAR_22.pdf.

5. panee merkille, että perustajajäsenet ovat vuoden 2022 aikana tehneet yhteistyötä toteuttaakseen sitoumuksensa Euroopan rautatiet -yhteisyritykseen ja esittäneet merkittäviä ehdotuksia ehdotuspyyntöön 2022-1, ja että avoimen, läpinäkyvän ja riippumattoman arvioinnin tuloksena syntyi kuusi lippulaivahanketta, jotka kattavat Euroopan rautatieohjelman ensimmäisen vaiheen; toteaa, että nämä hankkeet olivat käynnissä vuoden 2022 lopussa; panee lisäksi merkille, että järjestelmäpilaria rahoitettiin samanaikaisesti merkittävän tarjouspyynnön kautta;

6. panee lisäksi merkille, että vuonna 2022 toteutettiin myös johdonmukaisesti Euroopan komission liikenteen ja liikkumisen pääosaston rautateiden kehittämistä koskevaa järjestelmällistä lähestymistapaa, jossa Euroopan rautatiet -yhteisyritys edustaa tutkimuksen ja innovoinnin puolta ja Euroopan unionin rautatievirasto (ERA) Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmän (ERTMS) ja telemaattisten sovellusten keskeistä järjestelmäviranomaista, mikä tarjoaa Euroopan rautatiesektorille mahdollisuuden esittää yhdessä näkemyksiään ja tavoitteitaan, mihin sisältyy odotus institutionaalisen tason järjestelmällisestä ja johdonmukaisesta lähestymistavasta;

7. panee merkille Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen yleissuunnitelman ja sen mukauttamisen Euroopan rautateiden tutkimusneuvoston (ERRAC) suunnitelmaan ”Rautateiden strategista tutkimusta ja innovointia koskeva ohjelma”;

8. suhtautuu myönteisesti tiiviiseen yhteistyöhön keskeisten sidosryhmien, erityisesti ERRACin ja ERAn, ja muiden ohjelmien/kumppanuuksien kanssa, mikä osoittaa ennakoivaa pyrkimystä tukea synergioita ja kartoittaa yhteishankkeiden mahdollisuuksia Euroopan rautatiealalla; pitää myönteisenä Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen osallistumista yhteenliittymiin ja kolmansien maiden ohjelmiin, joilla pyritään parantamaan alan kilpailukykyä;

Talousarvio- ja varainhallinto

9. toteaa Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen vuoden 2021 talousarvio- ja varainhoitokertomuksen pohjalta, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen hyväksytty talousarvio oli kolmen talousarviomuutoksen seurauksena 171,4 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoina ja 180,8 miljoonaa euroa maksumäärärahoina ([3]);

10. on tietoinen siitä, että muutoksiin Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen talousarvion koossa vaikuttaa suuresti monivuotisten tutkimus- ja innovointihankkeiden toteutusvaihe, ja panee merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys aloitti Horisontti Eurooppa -puiteohjelman toteuttamisen vuonna 2022, ja että tästä syystä vuoden 2022 talousarvio sisältää maksusitoumusmäärärahat Horisontti Eurooppa -puiteohjelman vuosiksi 2022 suunniteltuja ensimmäisiä ehdotuspyyntöjä varten ([4]);

11. panee merkille, että vuoden 2022 loppuun mennessä Euroopan rautatiet -yhteisyritys oli käyttänyt kaikki maksusitoumusmäärärahansa, jotka olivat käytettävissä sen aktiivisessa talousarviossa (osastot 1–3); panee lisäksi merkille, että aktiivisten varojen maksumäärärahojen käyttöaste oli enintään 79,1 prosenttia (vastaavasti 79 prosenttia, kun verrataan Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen koko talousarvioon, mukaan lukien osasto 4) ([5]);

12. panee merkille, että Shift2Rail-yhteisyrityksen hallintoneuvosto hyväksyi 25. marraskuuta 2021 tehdyllä hallintoneuvoston päätöksellä N:o 08/2021 vuoden 2022 alustavan vuotuisen työsuunnitelman ja talousarvion, joita sovellettiin edelleen Euroopan rautatiet -yhteisyritykseen, koska sen hallintoneuvosto hyväksyi ne niin kutsutulla koontipäätöksellä; panee merkille, että tämän hyväksymisen ajankohtaan mennessä vuoden 2022 talousarvioon sisällytettyjen talousarviomäärärahojen ei ollut tarkoitus kattaa koko varainhoitovuotta 2022, vaan niillä oli tarkoitus varmistaa toiminnan jatkuminen uuden kumppanuuden eli Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen käynnistymiseen asti ja toiminnan välttämätön jatkuvuus;

13. panee merkille, että hallinnollisten kustannusten osalta maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 100 prosenttia ja maksumäärärahojen 84 prosenttia (95 prosenttia vuonna 2021); panee merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys perusteli käyttöasteen laskua sillä, että oli odotettavissa, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys saavuttaa täyden henkilöstömääränsä aikaisintaan vuoden loppuun mennessä;

([3]) Vastaavat luvut olivat vuonna 2021 13,6 miljoonaa euroa ja 68,4 miljoonaa euroa.
([4]) Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomus (s. 122), https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/277992/RAS-JUs-FY2022_FI.pdf.
([5]) Osasto 1 – Henkilöstömenot; Osasto 2 – Infrastruktuuri- ja toimintamenot; Osastot 3 ja 4 – Toimintamenot.

14. panee merkille, että toimintatalousarvion osalta maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 100 prosenttia ja maksumäärärahojen 79 prosenttia (84 prosenttia vuonna 2021); ymmärtää, että käyttöasteeseen sisältyy myös 76 000 euron summa, joka liittyy Euroopan tutkimuksen toimeenpanoviraston yksiköiden hallinnoimiin arvioiviin asiantuntijoihin;

15. panee merkille, että osaston 5 – käyttämättä jääneet määrärahat, joita ei tarvita kuluvana vuonna – määrärahat (41,1 miljoonaa euroa), jotka on vahvistettu Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen varainhoitosääntöjen 6 artiklan 5 kohdan, niin kutsutun n+3-säännön, mukaisen avoimen toteutuksen tukemiseksi, otetaan uudelleen käyttöön tulevien vuosien talousarvioissa ja käytetään ensin;

16. panee tilintarkastustuomioistuimen huomautuksista merkille, että osakastyypeittäin (unioni ja yksityiset osakkaat) kirjattujen rahoitusosuuksien määrät eroavat merkittävästi toisistaan; ymmärtää, että tähän on syynä se, että EU:n käteissuoritukset validoidaan ja kirjataan, kun ne maksetaan Euroopan rautatiet -yhteisyritykselle hankkeen toteutuksen alkaessa, kun taas osakkaiden luontoissuoritukset kirjataan vasta, kun hankkeen toteutuksesta aiheutuneet kulut on validoitu ja ilmoitettu;

17. kehottaa Euroopan rautatiet -yhteisyritystä puuttumaan käteissuorituksina kirjatun määrän ja luontoissuorituksina kirjatun määrän väliseen eroon antamalla tietoja siitä, mikä oli Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen osakkaiden oikeudellisten sitoumusten tilanne vuoden lopussa, kun huomioon otetaan tehdyt avustussopimukset ja muut sopimukset; suhtautuu myönteisesti Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen sitoumukseen käsitellä tätä havaintoa seuraavan vuoden (2023) tilinpäätöksessä;

18. panee merkille, että Horisontti 2020 -puiteohjelman toteutuksen osalta Euroopan rautatiet -yhteisyritys oli vuoden 2022 lopussa sitonut täysin Horisontti 2020 -puiteohjelman mukaisten avustussopimusten EU:n operatiivisen enimmäisrahoitusosuuden (384,5 miljoonaa euroa); panee lisäksi merkille, että tästä sidotusta määrästä noin 68,2 miljoonaa euroa (18 prosenttia) jää maksettavaksi tulevina vuosina vielä päätökseen saatettavina olevien hankkeiden perusteella;

19. panee tyytyväisenä merkille, että yksityiset osakkaat olivat tehneet oikeudelliset sitoumukset 320,7 miljoonan euron luontoissuoritusten osoittamisesta Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen operatiivisiin toimiin sekä 244 miljoonan euron luontoissuorituksista täydentäviin toimiin (123,7 prosenttia 456,5 miljoonan euron vähimmäistavoitteesta) ja että näiden sitoumusten määrät ilmoitettiin vuoden 2022 lopussa;

20. panee edelleen merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys ei saanut Horisontti 2020 -puiteohjelman toimiin uusia operatiivisia maksusitoumusmäärärahoja, sillä se oli saanut päätökseen viimeisen ehdotuspyyntömenettelynsä vuoden 2021 loppuun mennessä; panee merkille, että operatiivisten maksumäärärahojen (mukaan lukien käyttämättä jääneet ja uudelleen kohdennetut operatiiviset määrärahat) käyttöaste laski 47 prosenttiin (vuonna 2021: 61 prosenttia); ymmärtää, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen mukaan syynä olivat kulujen kasvu ja toimitusvaikeudet, joita edunsaajat kohtasivat covid-19-kriisin ja Ukrainan sodan vuoksi, ja että tämän vuoksi useimpien Horisontti 2020 -puiteohjelman hankkeiden kestoa oli pidennettävä ja loppumaksuja lykättävä vuodelle 2023;

21. panee merkille, että komissio suoritti vuonna 2022 108,9 miljoonaa euroa käteissuorituksia Horisontti Eurooppa -ohjelman täytäntöönpanoa varten; panee merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys sai onnistuneesti päätökseen kaksi ensimmäistä Horisontti Eurooppa -puiteohjelman ehdotuspyyntöä ja lisäksi se käytti lähestulkoon täysimääräisesti 107,5 miljoonan euron operatiivisen rahoitusosuuden puiteohjelman ensimmäisten avustussopimusten ennakkorahoitukseen;

22. antaa tunnustusta Shift2Rail-ohjelmassa vuoden 2022 loppuun mennessä saavutetuille ratkaiseville välitavoitteille ja sille, että kaikki resurssit oli sidottu ja ohjelmasta toteutettu noin 86 prosenttia ja että vuonna 2023 rahoitusohjelmasta toteutetaan 91 prosenttia siltä osin kuin on kyse teknisen valmiustason 6/7 koekäytöistä, jotka on määrä saattaa päätökseen vuoden 2023 aikana;

23. panee merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen alustavan tilinpäätöksen yhteydessä ei saatu tarkastustodistusta vuoden 2022 operatiivisiin toimiin liittyvistä luontoissuorituksista (IKOP) ja täydentäviin toimiin liittyvistä luontoissuorituksista (IKAA); odottaa, että vuoden 2022 IKOP-luontoissuoritukset vahvistetaan helmikuussa 2023 toimitettujen hankekustannusten pohjalta;

24. panee merkille, että vuonna 2022 Euroopan rautatiet -yhteisyrityksestä Shift2Rail-yhteisyrityksen tutkimus- ja innovointitoimintaan myönnettyjen toimien kumulatiivinen arvo oli 619,4 miljoonaa euroa ja että varoja käytettiin 92 miljoonaa euroa;

25. korostaa, että on tärkeää luoda kestävä ja häiriönsietokykyinen rautatiejärjestelmä edistämällä päästöttömän ja hiljaisen rautatiejärjestelmän ja ilmastonmuutoksen kestävän infrastruktuurin kehittämistä, soveltamalla kiertotalouden ratkaisuja, testaamalla innovatiivisten prosessien, teknologioiden, mallien ja materiaalien käyttöä rautatiejärjestelmien elinkaaren aikana ja kehittämällä muita innovatiivisia ratkaisuja ohjattua pintaliikennettä varten;

26. pyytää lisäämään tukea tutkimus- ja innovointitoiminnalle rakenteeltaan yhdennetyn eurooppalaisen rautatieverkon toteuttamiseksi poistamalla yhteentoimivuuden esteitä ja tarjoamalla täysimittaisia integraatioratkaisuja, jotka kattavat liikenteen hallinnan, kalustoyksiköt ja infrastruktuurin sekä standardista poikkeavien raideleveyksien integraation (kuten 1 520, 1 000 tai 1 668 mm:n raideleveydet, jotka osoittautuivat tärkeiksi Ukrainan solidaarisuuskaistojen toteuttamisessa); korostaa, että on tärkeää ottaa huomioon matkustajien ja yritysten tarpeet, nopeuttaa innovatiivisten ratkaisujen käyttöönottoa yhtenäisen eurooppalaisen rautatiealueen tueksi ja samalla lisätä rautatiekuljetusten kapasiteettia ja luotettavuutta ja laskea niiden kustannuksia;

27. pyytää nopeaa siirtymistä houkuttelevampaan, käyttäjäystävälliseen, kilpailukykyiseen, kohtuuhintaiseen, helposti ylläpidettävään, tehokkaaseen ja kestävään eurooppalaiseen rautatiejärjestelmään, joka on integroitu laajempaan liikennejärjestelmään, ja tukemaan vahvan ja maailmanlaajuisesti kilpailukykyisen eurooppalaisen rautatieteollisuuden kehittämistä;

Hankinnat ja henkilöstö

28. panee hankintatoimien toteuttamisen osalta merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys on noudattanut varainhoitoasetuksen periaatteita ja komission hankintoja koskevia ohjeita, minkä ansiosta toimien toteuttamisesta on saatu paras vastine rahalle; toteaa, että niille eri hankintamenettelyille, jotka ovat alle olennaisuusrajan tutkimus- ja innovointitoimien ja ohjelman kokonaisarvo huomioon ottaen, on määritetty arvot asianomaisen henkilöstön kollektiivisen tietämyksen ja yksityisiin ja julkisiin organisaatioihin liittyvän aiemman kokemuksen perusteella;

29. panee merkille, että vuonna 2022 Euroopan rautatiet -yhteisyritys jatkoi avoimissa menettelyissä sähköisiä tarjouskilpailuja ja TED-tietokannan e-Tendering-verkkosivustolla saatavilla olevien ja rahoitus- ja tarjouspyyntöportaalin kautta käytettävissä olevien sähköisten toimitusalustojen käyttöä; panee merkille, että sähköisiä hankintoja koskevan strategian osalta Euroopan rautatiet -yhteisyritys alkoi vuonna 2022 valmistella TED-tietokannan sähköiset ilmoitukset ja tarjouspyynnöt korvaavan julkisten hankintojen hallintotyökalun käyttöönottoa ([6]);

30. panee merkille, että johtava oikeusasiavastaava jatkoi vuoden 2022 aikana useiden hankintamenettelyjä koskevien ohjeasiakirjojen ja mallien (esimerkiksi aikataulujen, tarjouseritelmien, tarjousten avaamisen ja arvioinnin sekä arvoltaan vähäisiä sopimuksia koskevien hankintamenettelyjen) päivittämistä niiden mukauttamiseksi Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen tarpeita ja budjettipääosaston suosituksia, erityisesti sähköistä toimittamismenettelyä, vastaaviksi;

31. panee merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys järjesti vuonna 2022 avoimen tarjouskilpailumenettelyn: Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen järjestelmäpilari (kolme erää) – puitepalvelusopimukset palvelujen tarjoamisesta Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen järjestelmäpilarin alalla; panee merkille, että myönnetty kokonaismäärä on 45 miljoonaa euroa, joista 4 miljoonaa euroa myönnettiin erälle 1, 37 miljoonaa euroa erälle 2 ja 4 miljoonaa euroa erälle 3 ([7]);

32. panee merkille, että talousarvion osasto 1 ja osasto 2 toteutuivat täysin ja että osastoa 1 (henkilöstömenot) käytettiin pääasiassa henkilöstön palkkoihin; panee merkille, että vuoden aikana Euroopan rautatiet -yhteisyritys hyödynsi myös ulkoista tukea korvatakseen henkilöstön puutteita, kunnes rekrytoinnit on saatu päätökseen, ja selvitäkseen Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen toimien aiheuttamasta työmäärästä;

33. toteaa, että vuoden 2022 lopussa täytettynä oli 28 tointa;

34. panee merkille, että hallintoneuvosto hyväksyi 1. maaliskuuta 2022 nykyisen Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen henkilöstötaulukon, jossa otettiin käyttöön väliaikaisten toimihenkilöiden tehtävät, jotka liittyvät yhteisyrityksen uuteen rooliin järjestelmäpilarissa, ja jolla vahvistetaan edelleen Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen yhdennetyn tutkimus- ja innovointiohjelman politiikkatoimien tukemista;

35. panee merkille, että henkilöstötaulukon mukaan Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen henkilöstössä tulee olemaan 29 työntekijää, joista kaksi on kansallisia asiantuntijoita; panee merkille, että suurin osa avoimista paikoista täytettiin vähitellen vuonna 2022, mutta vaikka henkilöstön jäseniä ei irtisanoutunut, Euroopan rautatiet -yhteisyrityksellä oli edelleen joitakin tilapäisiä henkilöstövajauksia; toteaa, että yhteisyritys hyödynsi operatiivisten toimiensa toteuttamisessa myös ulkoista osaamista ja asiantuntemusta sekä joidenkin hallinnollisten tehtävien väliaikaista ulkoistamista paikatakseen väliaikaisia puutteita tai pitkäaikaisia poissaoloja;

([6]) Käyttöönotto on määrä saada suoritettua vuoden 2023 ensimmäiseen tai toiseen vuosineljännekseen mennessä.

([7]) Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen järjestelmäpilarin ydinryhmän (erä 1), järjestelmäpilarin asiantuntemuksen (erä 2) ja ohjaus-, hallinta- ja merkinantojärjestelmään ja YTEen liittyvien huoltotoimien (erä 3) tarjouskilpailu päättyi 12 päivänä heinäkuuta 2022 ja toimeksisaaja oli System Pillar Consortium (kaikkien kolmen erän osalta). Euroopan rautatiet -yhteisyritys: Konsolidoitu vuotuinen toimintakertomus 2022 (s. 131–132).

36. panee merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen konsolidoidun vuotuisen toimintakertomuksen mukaan parannuksia on yhä odotettavissa sukupuolten tasa-arvoa koskevassa asiassa sekä hallintoneuvostossa että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen kaikilla muilla tasoilla; panee merkille, että vuonna 2022 yhteisyrityksen hallintoneuvostossa oli 28 miestä (58 prosenttia) ja 21 naista (42 prosenttia); panee merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen hallinnossa sukupuolijakauma oli 78 prosenttia miehiä ja 22 prosenttia naisia ja että koko henkilöstöstä miehiä oli 65 prosenttia ja naisia 35 prosenttia; on tyytyväinen, että hallintoneuvosto on nimittänyt toisen naisen yksikönpäällikön tehtävään Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen hallintoryhmään; ehdottaa, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys jatkaa tältä osin sukupuolten tasapuolisen edustuksen lisäämistä ja pyrkii tasapainoiseen maantieteelliseen edustukseen;

Hallinto- ja valvontajärjestelmät

37. panee merkille, että komission tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston yhteinen tarkastus vastaa Horisontti 2020 -puiteohjelman ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelman menojen jälkitarkastuksista; panee merkille, että Horisontti 2020 -puiteohjelman menojen (selvitetyt ennakkomaksut ja loppumaksut) osalta Euroopan rautatiet -yhteisyritys raportoi edustavaksi virhetasoksi 2,2 prosenttia ja jäännösvirhetasoksi 1,3 prosenttia;

38. panee merkille, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelman jälkitarkastukset ovat vielä tekemättä, sillä ensimmäiset välimaksut on tarkoitus suorittaa vasta vuonna 2024;

39. panee merkille, että arvioidakseen Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen maksuihin liittyviä operatiivisia kontrolleja tilintarkastustuomioistuin poimi ja tarkasti satunnaisotoksen, joka koostui lopullisille edunsaajille vuonna 2022 suoritetuista Horisontti 2020 -puiteohjelman maksuista ([8]); panee merkille, että yhdessä tapauksessa tilintarkastustuomioistuin havaitsi ja kvantifioi vakavan virheen, joka johtui henkilöstökulujen ilmoittamisesta liian suurina, koska edunsaaja oli ottanut välilliset kustannukset huomioon kustannuspaikkojen yksikkökustannusten laskentaperusteessa; toteaa, että tällaisiin kustannuksiin sovelletaan kuitenkin välillisiä kustannuksia koskevaa 25 prosentin kiinteämääräistä osuutta;

40. panee merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys kohdisti riskiperusteisia ennakkotarkastuksia tapauskohtaisesti hankkeisiin, joihin mahdollisesti liittyy riskejä, ja että se ei kuitenkaan ollut vielä soveltanut ennakkotarkastuksiin jäsenneltyä riskiperusteista lähestymistapaa vuoden 2022 loppuun mennessä; panee lisäksi merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys ei ollut mukauttanut ennakkotarkastuksia kohdennetuissa riskinarvioinneissa havaittuihin huomattaviin riskitekijöihin ja että se ei ollut kehittänyt sisäisiä käytännön ohjeita siitä, miten riskiperusteinen seuranta olisi toteutettava, eikä myöskään antanut henkilöstölle ohjeita COMPASS-järjestelmän riskinhallintamoduulin käyttötavoista;

41. näin ollen Euroopan rautatiet -yhteisyritys ei varmistanut, että hankkeita ja edunsaajia koskevat merkitykselliset riskit arvioidaan kattavasti ja yhdenmukaisesti, minkä johdosta ennakkotarkastukset eivät välttämättä ole tehokkaita ja/tai vaikuttavia, mikä lisää riskiä tukeen oikeuttamattomien kulujen yhteisrahoittamisesta, hankkeiden tavoitteiden saavuttamatta jäämisestä sekä hankkeiden viivästymisestä tai jopa epäonnistumisesta;

42. toistaa tilintarkastustuomioistuimen kehotuksen siitä, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen olisi sovellettava jäsenneltyä riskiperusteista lähestymistapaa ennakkotarkastuksiin, jotka kattavat olennaiset hankkeisiin ja edunsaajiin liittyvät riskit; on lisäksi samaa mieltä siitä, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen pitäisi kehittää sisäiset käytännön ohjeet siitä, miten riskiperusteinen seuranta toteutetaan hankkeiden ja edunsaajien tasolla ja miten henkilöstön pitäisi käyttää COMPASS-järjestelmän riskinhallintamoduulia;

43. pyytää Euroopan rautatiet -yhteisyritystä puuttumaan puutteisiin tehostetun seurantavälineen käytössä; on samaa mieltä siitä, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen pitäisi varmistaa, että kaikkiin tehostetun seurannan toimiin liittyy erityisiä valvontatoimia, jotka koskevat yksilöityjä riskejä, ja että tehostetun seurannan toimien tilanne tarkistetaan ennalta asetettuna määräaikana;

44. panee merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys haluaa korostaa, että kertakorvausten käyttö vähensi merkittävästi Horisontti 2020 -puiteohjelman avustusmaksuihin liittyvien virheiden riskiä;

45. panee erityisesti merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys varmisti kohtuulliset kertasuoritukset käyttämällä rahoitusasiantuntijoita ehdotuspyyntöjen arviointimenettelyjen aikana ja tutki ja neuvotteli huolellisesti kaikki kustannuserät, jotka rahoitusasiantuntijat kyseenalaistivat avustussopimuksen valmisteluvaiheessa, luvan myöntämisestä kertakorvauksen perusteella maksettavalle korvaukselle toimien tukikelpoisia kustannuksia varten puiteohjelma Horisontti 2020:n yhteydessä 27. lokakuuta 2017 annetun komission päätöksen C(2017)7151 mukaisesti;

46. panee tyytyväisenä merkille, että vaikka yhteisyritys on ottanut käyttöön menettelyt, joilla Horisontti 2020 -puiteohjelman avustussopimuksien merkittävät riskitekijät tunnistetaan ennakolta, se myöntää, että nämä menettelyt voitaisiin sovittaa paremmin yhteen riskiperusteista ennakkotarkastusta koskevien komission ohjeiden kanssa;

([8]) Kvantitatiivisesti ilmaistavissa olevien virheiden raportointikynnys, joka koskee edunsaajien tasolla testattuja avustusmaksuja, on yksi prosentti tarkastetuista kuluista (Tilintarkastustuomioistuimen kertomus, s. 127).

Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

47. panee merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen erityisvuosikertomuksissa esitetyt huomautukset ovat itse asiassa tilintarkastustuomioistuimen suosituksia, joita ei ole ajoitettu; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin seuraa vuosittain näitä huomautuksia arvioimalla niiden tilanteeksi joko ”käsittely kesken” tai ”käsittely päätetty”;

48. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen kahdesta vuoden 2021 huomautuksesta on edelleen avoinna yksi huomautus, joka koski Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen vuonna 2021 käytettävissä olleiden toimintamaksumäärärahojen vähäistä käyttöastetta, mukaan lukien käyttämättä jääneet ja uudelleen kohdennetut operatiiviset määrärahat (niiden käyttöaste laski 61 prosenttiin (76 prosenttia vuonna 2020));

49. panee merkille, että tilanne johtui etenkin seuraavista seikoista: edunsaajien tekniset raportit olivat heikkolaatuisia, hanketulosten saavuttaminen oli vahvistettava lisänäytöllä ja yhtä edunsaajaa koskeva viivästys vaikuttaa kertakorvauksen koko määrän maksamiseen;

50. panee tyytyväisenä merkille, että Euroopan rautatiet -yhteisyritys laati vuonna 2022 toimintasuunnitelman edunsaajien taloudellisen raportoinnin parantamiseksi, mikä on tärkeää erityisesti avustuskelpoisten toimintakustannusten kertakorvauksen perusteella maksettavien korvausten osalta, jos yhden tuensaajan viivästys vaikuttaa kertakorvauksen koko määrän maksamiseen.